Tekstil Sektöründen Cari Açığa 48 Milyar Dolarlık Panzehir

27.7 MİLYAR DOLAR — Tekstil ve hazır giyim ihracatı

%18.6 — İki sektörün ihracattaki payı

936 Bin — Kayıtlı istihdam

Özge YAVUZ

Büyüme ve İstihdamın Lokomotifi Tekstil Sektörü

Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.

Tekstil dünyası: Kurunun yanında yaş da yanmasın

Tekstil, gıda ve demir-çelikte DİR kapsamında gümrüklerde devreye alınan sıkı denetimler, sektör temsilcileri tarafından tartışılmaya devam ediyor. Dürüst ihracatçının usulsüzlük yapandan ayrılması gerektiğinin altını çizen iş dünyası, "Kurunun yanında yaş da yanmasın" diyor

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın tekstil, demir-çelik ve gıdaya Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında getirdiği sıkı denetimler, ihracatçılar arasında tartışılmaya devam ediyor. Hem ithalat hem de ihracatta gümrüklerdeki sıkı denetimin mal temini ve teslimatında gecikmelere neden olduğunu belirten iş dünyası, işini doğru yapan ihracatçıların usulsüzlük yapanlardan ayrılması gerektiğini savunuyor.

Sektör, DİR kapsamında ihraç kaydıyla yurda sokulan bazı malların iç piyasaya sürülmesinin olumsuz etkisini de hissediyor. Tekstil sektörü temsilcileri, DİR açma ve kapatma işlemlerinde yaşanan zorluklar nedeniyle birçok firmanın sistemi kullanmama yoluna gitmeye başladığını söyleyerek, sektörde A ve B firmalarının açma-kapama işlemlerinin daha etkin gerçekleşmesi ve bürokratik işlemlerin azaltılması için önlemler bekliyor. A ve B grubunda yer alacak şirketlerle ilgili kriterlerin yeniden belirlenerek bu kategoride yer alan şirket seçiminin yeniden yapılması ve sonrasında bu kesime yönelik denetim sayısının azaltılması talep ediliyor. Yani, A ve B grubu haricindeki firmaların denetimlerinin sıkılaştırılması istenirken, yurtiçinde yeterli üretim kapasitesi ve gerekli kaliteye sahip ürünlerin DİR kapsamında ithalatın ayrıntılı biçimde analizi ve gözden geçirilmesi gerektiği dile getiriliyor. Çıkacak sonuca göre de DİR kapsamındaki ithalatın azaltılması bekleniyor.

MENŞE SORUŞTURMASI YAPILMALI

Ticaret politikası önlemlerine tabi muhtelif tekstil konfeksiyon ürünlerinin çeşitli yöntemlerle AB ve Türkiye'nin serbest ticaret anlaşması yaptığı ülkeler üzerinden usulsüz olarak Türkiye'ye sokulması da tekstil sektörünün en önemli sorunlarından biri olarak gösteriliyor. İş dünyası, AB üzerinden A.TR belgesiyle ithal edilen Ticaret Politikası Önlemleri'ne tabi tekstil konfeksiyon ürünleriyle ilgili ciddi ve somut gerekçelere dayanan tereddütlerin bulunması halinde, A.TR belgesine ek olarak menşe şahadetnamesi talep edilmesi gerektiğini belirtiyor. Ayrıca Ticaret Politikası Önlemleri'ne tabi tekstil konfeksiyon ürünlerinde DİR kapsamında gerçekleştirilen ithalatın Riske Dayalı Kontrol Sistemi çerçevesinde ayniyat kontrolüne tabi tutulması gerektiğinin altı çiziliyor.

YETERLİLİK SORGULANIYOR

Tekstil sektörü temsilcileri, Dahilde İşleme İzin Belgeleri'nin kapanış yetkisinin Ocak 2015'ten itibaren ihracatçı birliklerinden Ekonomi Bakanlığı'nın bölge müdürlüklerine devredildiğini hatırlatarak, "Umarız bu değişiklik Dahilde İşleme kullanan ihracatçılarımızı olumsuz yönde etkilemez" yorumunu yapıyor. Ekonomi Bakanlığı bölge müdürlüklerinde gerekli donanıma sahip personelin istihdam edilip edilmediğini sorgulayan temsilciler şöyle konuşuyor: "İhracatçı birlikleri uzun süredir Dahilde İşleme İzin Belgesi kapanışı yaptığından yeterli bilgi ve tecrübeye sahip. Mevcut durumda ihracatçı birliklerinin oturmuş kadroları olmasına rağmen yoğun kullanımdan dolayı kapanış işlemleri ortalama 1-2 yıl sürüyor. Bölge müdürlükleri kapanış işlemlerini gerçekleştirdiğinde bu sürenin uzaması halinde belge sahibi ihracatçılarımız teminatlarını daha uzun sürede çözebilecek. Yurtdışından DİR kapsamında ithal edilen pahalı ürünlerin yurtiçine satılması, yurtiçinden temin edilen veya üretilen düşük kalite ve değerdeki ürünlerin yurtdışına ihraç edilerek DİR belgelerinin kapatılmasının engellenmesi gerekiyor. Özellikle ek vergiyle ithal edilen kumaşlarda ithalatı yapılan ürün ile ihracatı yapılan ürünün aynı olmasına dikkat edilmeli."

DİR nedir?

DAHİLDE İşleme Rejimi, ihracat yapan firmalar tarafından ihraç ürünleri üretmek için gerekli olan ve ithal edilen, bu yüzden de ithali gümrük vergisine tabi hammadde ya da girdilere gümrük muafiyeti getiren bir ihracatı teşvik sistemidir. Dahilde İşleme Rejimi, yurtiçinde dünya fiyatlarından temin edilemeyen, hiç temin edilemeyen ya da üretimi yetersiz olan, yeterli kalitede bulunmayan malzemelerin gümrük muafiyetli olarak yurtdışından getirilmesine olanak sağlayarak girdi maliyetlerini azaltmak suretiyle ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek amacıyla oluşturulmuştur. DİR, ithalatta gümrük vergisi, KDV, ÖTV ile diğer vergi ve fonlardan muafiyet, vergi, resim ve harç istisnası, KKDF istisnası, ticaret politikası önlemlerine tabi olmama, KDV'de Tecil-Terkin sistemi çerçevesinde yurtiçi alım gerçekleştirilebilmesi, ihracat dışında da yurtiçi satış ve teslimlerin de gerçekleştirilebilmesi ithalatta alınması gereken vergilere ilişkin teminat indirimi gibi avantajlar getiriyor.

Sektör ne düşünüyor?

Kurallara uymayanlar cezalandırılmalı

İsmail Gülle (İstanbul Tekstil ve Hammadde İhracatçıları Birliği Başkanı): Sadece tekstil değil bütün sektörlerde kurallara uymayan 3-5 kişinin dürüst olarak çalışması için, kurallara uyanlar da cezalandırılır. Türkiye'nin en önemli sektörlerinden biri olan tekstilde ihracatçının bu şekilde üzülmemesi gerekir. İşini dürüst bir şekilde yapan ihracatçılar mutlaka ayrı bir kefeye konmalı. Birkaç kişinin yaptığı hatanın bedeli bütün ihracat camiasına ödetilmemelidir.

İşini düzgün yapan da para kaybediyor

Mustafa Denizer (Diktaş A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi): Sivil toplum kuruluşları ve iş dünyası olarak Türkiye'deki üretim gücümüzü korumak, haksız rekabeti önlemek için canımızı dişimize takıp çalışıyoruz. Ancak gerçek sanayici olmayanlar, işin geçici dönemde ticaretini yapanlar her zaman karşımızda duruyor. Koruma önlemleri koyduğumuz ürünlerde DİR üzerinden usulsüzlük yapıyorlar. Gümrüklerde bu işi dürüst şekilde yapan ihracatçılara yönelik bir veri tabanı oluşturulması lazım. Şimdiye kadar kontrolden sorunsuz çıkanların ayrıcalıklı bölümde olması gerekiyor. Aksi halde dürüst ihracatçılar para ve servis kaybı yaşıyor. Belirttiğimiz gibi işini düzgün yapanların sabıka kaydı gibi bir belgesi olması şart.

DİR ile ithal edilen ürün iç piyasaya veriliyor

Besim Özek (Bossa Satınalma Müdürü): Bossa, gömlek kumaşı, dış giyim kumaşı ve denim kumaşı üreten 64 yıllık bir firma. Yaklaşık 200 milyon dolarlık ciromuzun 112 milyon dolarını ihracat oluşturuyor. Son dönemde gümrüklerdeki sıkı denetim nedeniyle ürünlerimiz kırmızı hatta düşüyor. 1-2 gün kaybediyoruz. Özellikle Mersin'de her şey kırmızı hatta. Öte yandan DİR izin belgelerinin kapatılması yetkisi ihracatçı birliklerinden alınarak Ekonomi Bakanlığı'nın bölge müdürlüklerine verildi. Bakanlığın bunu nasıl uygulayacağı belli değil. Acaba bünyesinde yeterli kadrosu var mı? İhracatçı birlikleri bile konuyla ilgili deneyimli kadrosuyla bu işi 1-2 yılda yaparken şimdi nasıl bir yol izlenecek, bunu merak ediyoruz. Denetimlerin artırılmasıyla kurunun yanında yaş da yandı. İthalatını, ihracatını dürüst bir şekilde yapanların bir ayrıcalığı olmalı. Yurtdışından DİR kapsamında ithal edilen pahalı ürünlerin yurtiçine satılması, yurtiçinden temin edilen veya üretilen düşük kalite ve değerdeki ürünlerin yurtdışına ihraç edilerek DİR belgelerinin kapatılmasının engellenmesi gerekmektedir. Özellikle ek vergiye tabi ülkelerden ithal edilen kumaşlarda, ithalatı yapılan ürün ile ihracatı yapılan ürünün aynı olmasına çok dikkat edilmelidir.

Dürüst ihracatçının, usulsüzlük yapandan bir an önce ayıklanması gerekiyor

Murat Akyüz (İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı): Dürüst olanla olmayanı birbirinden ayırmak lazım. Bu işi yıllardan beri yapan, alnında kara leke olmayan ihracatçılarımız var. Diğer tarafta ise bu işi kâr amaçlı geçici süreliğine yapan ihracatçılar var. Dürüst sanayici maalesef son dönemde gümrüklerde mağdur oluyor. Gümrük geçişlerindeki yavaşlamadan dolayı kimyevi maddelerin ihracatında da yüzde 10'luk düşüş oldu. Bir an önce bu işteki kaçakçıların belirlenmesi, bunların dürüst ihracatçılardan ayıklanması lazım. Kimyevi maddeler tekstilden halıya birçok ürün grubunun hammaddesini oluşturuyor. Bu alandaki mal temini sıkıntısı birçok sektörü etkiliyor. İthalattaki sıkıntı ihracatı doğrudan etkiliyor. Ürünler gümrüklerde 2-3 hafta bekliyor. Uzayan bu sürenin bir an önce kısalmasını istiyoruz.